

Nr 285.

Av herr **Bergqvist m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lönereglering för folk- och småskollärare m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition angående lönereglering för lärare vid folk- och småskolor upptages intet anslag till hittills utgående »särskilt lönetillägg åt lärare vid folkskolor inom vissa av rikets nordliga gränsorter». Nämda lönetillägg har under senare år enligt Kungl. Maj:ts kungörelse nr 469 av den 5 november 1924 utgått till lärare vid egentlig folkskola, mindre folkskola och småskola inom Nedertorneå, Haparanda stads, Karl-Gustafs, Hietaniemi, Övertorneå, Korpilombolo, Tarendö, Pajala, Muonionalusta, Junosuando, Karesuando, Jukkasjärvi, Vittangi och Gällivare skoldistrikt.

Under många år, långt före sagda kungörelse utfärdades, utgingo liknande lönetillägg till de s. k. finnbygds lärarna i form av en gratifikation »för visat nit vid svenskundervisningen» och för att i någon mån bereda här anställda lärare och lärarinnor kompensation i form av förhöjd avlöning för de särskilt ogynsamma förhållanden, under vilka de utföra ett krävande arbete, samt för att göra lärartjänster inom den s. k. finnbygden så lockande, att de, trots isolering och alla svårigheter lärararbetet i finsktalande bygd är förenat med, kunde besättas med lämpliga innehavare.

Även om de olägenheter, som vistelsen i de norra delarna av landet i allmänhet medför, skulle komma att kompenseras medelst kallortstillägg, kvarstå dock utan kompensation alla de svårigheter läraren i de finsktalande trakterna mötes av i sin dagliga gärning.

De välgrundade motiv, som dikterat dessa lönetilläggs tillkomst och fortsatta utbetalande under många år, stå alltjämt kvar orubbade. Till största delen komma skolornas lärjungar inom denna s. k. finnbygd från finsktalande hem. Först i skolan börjar inlärandet av riksspråket. Nämnvärd övning i svenska gives sällan utanför skolans väggar. Arbetet inom skolans lägre avdelningar, småskolan, blir avsevärt tyngre och mera påfrestande än arbetet inom svenskspråkig bygd, då det här gäller att bibringa barnen de första grunderna av ett för dem främmande och med deras modersmål ej ens stambefryndat språk. Inom folkskolans högre klasser, där det gäller att under samma antal skolår som vid

folkskolor inom det övriga riket bibringa lärjungarna i stort sett samma kunskapsstoff, blir givetvis lärarens korrigeringsarbete och hemarbete i övrigt ofantligt mera krävande och betungande än vid skolor i svenskspråkig bygd. För att lärare och lärarinnor inom finnbygden, dessa kulturens vägrödjare och bevärdare längst i norr, år ut och år in skola kunna fortsätta det påfrestande arbetet, kräves givetvis, trots långa avstånd och dyrbara resor, besök i sydligare delar av landet och möjligheter till genomgång av för deras undervisning särskilt erforderliga fortbildningskurser. Det hitintills till nämnda lärare utgående blygsamma lönetillägget har i detta avseende varit dem och därmed också skolan till stor hjälp.

Som jämförelse vilja vi erinra om, att liknande lönetillägg för närvarande även utgå till Haparanda småskolläraryrkesseminariums lärarpersonal med hänsyn till att detta seminariums elever oftast komma från finsktalande hem.

De särskilda lönetilläggen åt lärare vid folkskolor inom rikets nordliga gränsorter ha sedan 1925 utgått med följande belopp, nämligen

a) till ordinarie och extra ordinarie lärare vid egentlig folkskola inom Jukkasjärvi och Vittangi samt Gällivare skoldistrikt med etthundrafemtio kronor och inom övriga skoldistrikt med fyrahundra kronor;

b) till biträdande och vikarierande lärare vid egentlig folkskola och till lärare vid mindre folkskola inom Jukkasjärvi och Vittangi samt Gällivare skoldistrikt med etthundra kronor och inom övriga skoldistrikt med tvåhundrafemtio kronor; samt

c) till lärare vid småskola inom Jukkasjärvi och Vittangi samt Gällivare skoldistrikt med etthundra kronor och inom övriga skoldistrikt med tvåhundra kronor.

Å här angivna lönetillägg har dyrtidstillägg utgått enligt gällande procenttal. Kungl. Maj:t har efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning bestämt, huruvida lönetillägg skolat utgå till lärare inom andra skoldistrikt i Norrbottens län än de i här åberopade Kungl. Maj:ts kungörelse nr 469 av den 5 november 1924 omnämnda.

Med stöd av de anslag som för här angivet ändamål under senare år utgått i enlighet med kungl. skolöverstyrelsens beräkningar torde ett årligt anslag av c:a 115,000 kronor vara erforderligt.

Såsom framhållits föreligga alltjämt samma skäl som tidigare för här nämnda lönetilläggs beviljande. Lönetilläggets borttagande skulle komma att ytterligare försämra de s. k. finnbygdslärares ställning i förhållande till lärare inom svenskspråkig bygd och bland dem föranleda en allmän och i skolans intresse föga önskvärd strävan att i möjligaste mån söka sig ner till helt svenskspråkiga skolor.

Under åberopande av det ovan sagda tillåta vi oss härmed hemställa,

att riksdagen måtte besluta om att i fortsättningen liksom hitintills inom samma områden och till samma belopp som angives i Kungl. Maj:ts kungörelse nr 469 av den 5 november 1924 särskilda lönetillägg skola utgå till lärare inom vissa av rikets nordliga gränsorter.

Stockholm den 7 april 1937.

O. Bergqvist.

C. I. Asplund.

P. Sandström.

D. Hansén.

C. F. Carlström.
